

HONISMERET

A HONISMERETI SZÖVETSÉG FOLYÓIRATÁNAK KÜLÖNSZÁMA

„A TUDÁS FORRÁSAI” MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETI VETÉLKEDŐ

2001–2002

REJTVÉNYFÜZET – MUNKAFÜZET

A REJTVÉNYFÜZET/MUNKAFÜZET ÖSSZEÁLLÍTÁSÁBAN SZAKÉRTŐKÉNT
KÖZREMŰKÖDTEK:

Bartha Éva történész (MNM), **dr. Bándi Gáborné** múzeumpedagógus (MNM),
F. Tóth Mária főtanácsos (NKÖM), **Mándli Gyula** könyvtáros (Vác),
dr. Pintér János történész (MNM), **dr. Tóth Béla** főlevéltáros (MOL),
dr. Várady Géza könyvtáros (OSZK)

A feladatfüzet anyagát összeállította és szerkesztette:

Mátraházi Ferenc

a tatabányai Kossuth Lajos Közgazdasági és Humán Középiskola
magyar–történelem szakos tanára

A vetélkedő meghirdetői:

a Honismereti Szövetség, a Magyar Nemzeti Múzeum,
a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

A vetélkedő támogatója:

a Nemzeti Kulturális Alapprogram,
a MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezete

A felkészülést segítik:

A fővárosi, a városi, a megyei könyvtárak, múzeumok, levéltárak,
művelődési intézmények

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

Nemzeti Kulturális Alapprogram

ELŐSZÓ

Az ember – egyebek között – azzal is kiemelkedik a Földet benépesítő élőlények sorából, hogy a kromoszómáiban, génjeiben hordozott biológiai öröklődésen túl, ősidők óta elméjével is őrzi, s beszéddel – dalokkal, mesékkel, mondákkal, történetekkel – is átörökíti az előtte élők által megismert, szellemileg feldolgozott tapasztalatokat. A természeti, a szóbeliség állapotában élő népek egészen különös egyéni és közösségi emlékezőtehetséggel rendelkeznek, s képesek nemzedékek hosszú során átörökíteni elődeik tudását.

Az emberiségnek ezt az önmagában is csodálatos szellemi teljesítményét sokszorozták meg a tudás forrásainak tárolását lehetővé tevő módszerek, technikák és intézmények. A tapasztalat, a tudás és a gondolat konzerválásának, őrzésének technikája természetesen koronként változott. A fába vagy agyagba vésett jelektől az elektronikus számítógépek memóriájáig sokat fejlődött a módszer és a hatékonyság, de a cél mindig ugyanaz maradt: a tapasztalat és a gondolat megőrzése a következő nemzedékek számára.

Az e célt szolgáló intézményeket ma *közgyűjteményeknek* nevezzük. Klasszikus tartalmukban a *múzeumok* főként tárgyakat, a *levéltárak* kéziratos emlékeket, a *könyvtárak* pedig nyomtatott szellemi termékeket őriznek. Ma elsősorban ezek a közgyűjtemények őrzik számunkra az emberiség, a nemzet, a szülőföld múltjára és jelenére vonatkozó tudásanyagot. Ismernünk, szeretnünk és használnunk kell őket, akár családjunk, akár szülőhelyünk, lakóhelyünk, akár országunk, nemzetünk múltjának ismeretére vágyunk. Márpedig az elődök szellemi öröksége iránti érdeklődés az egyik legszebb, legnemesebb, örök emberi tulajdonság.

Nekünk magyaroknak soha sem kellett szégyellnünk gyűjteményeinket. Bár mostoha történelmünk sokat pusztított bennük, de drágaságszámba menő régészeti leleteinket, ezeréves okleveleinket, nyelvemlékeinket, kódexeinket, Corvináinkat, ősnomtatványainkat őrző egyházi, családi és állami gyűjteményeink mindig is rendkívül gazdagok és értékesek voltak.

2002-ben emlékezünk gróf Széchényi Ferencnek arra az önzetlen és nemes cselekedetére, amellyel kétszáz esztendővel ezelőtt páratlan értékű – könyvekből, kéziratokból, metszetekből, térképekből, érmekből álló – magángyűjteményét a nemzetnek ajándékozva, megalapítója lett a Magyar Nemzeti Múzeumnak és a Széchényi Könyvtárnak.

E jeles évforduló alkalmából hirdette meg a Honismereti Szövetség, a Magyar Nemzeti Múzeum és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma a nemzet leendő értelmiségét alkotó középiskolás ifjúság számára a *Tudás forrásai* című vetélkedőt.

A meghirdetők hisznek abban, hogy a nemes szellemi versengéssel sikerül felkelteni a diákok és tanáraik figyelmét a nagy nemzeti, a térségi és a megyei, a városi gyűjtemények értékei iránt, nem feledkezve meg a kisebb települések művelődésében hasonló jelentőségű tájházakról, helyi gyűjteményekről sem.

Kívánunk a *Tudás forrásai* vetélkedő valamennyi résztvevőjének izgalmas szellemi élményt, nemes versengést és az emberi tudást őrző intézmények iránti életre szóló elkötelezettséget.

Rockenbauer Zoltán

miniszter

a vetélkedő fővédnöke

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

Halász Péter

elnök

Honismereti Szövetség

dr. Kovács Tibor

főigazgató

Magyar Nemzeti Múzeum

1. Felfedező úton

Készítsetek vázlatos honismereti térképet a megyétekről, amelynek alapján végigkitalauzolnátok egy más megyéből érkező diákcsoportot! A térkép tartalmazza, milyen fontosabb könyvtárakba, múzeumokba, levéltárakba vinnétek el a kirándulókat! Az egyes helyekről készítsetek 3–4 mondatos rövid leírást! A térképetek legyen összehajtható, a mérete kinyitva maximum 1x1 m! A leírásokat egy A/4-es lap két oldalára készíthetitek el. A térképkészítésre más formai megkötöttség nincs. Tartalmazhat képeket, rajzokat, idézeteket. Munkátok legyen minél ötletesebb, újszerű!

Pontszám: 15 pont

2. Mesterségünk címere

Egy-egy városnak, falunak a múltra vonatkozó forrásait a levéltárak, könyvtárak, múzeumok, helytörténeti gyűjtemények, néprajzi szobák, technikatörténeti kiállítások őrzik. Ezeken a helyeken nemcsak írott forrásokat, hanem tárgyi emlékeket, fényképeket is találtok. Ezek ismeretére épül a feladat. A csapat valamelyik tagjának családjában vagy ismerőseitek között valószínűleg találtok olyan személyt, aki valamilyen jellegzetes régi mesterséget űzött. A feladatokat egy ilyen mesterember múltjának, mestersége történetének a bemutatása, amelyet maximum két gépelt oldalon készítetek el, csatoljátok hozzá a felhasznált forrásanyagot!

Pontszám: 15 pont

3. A mi könyvtárunk

a)

Két oldalon mutassátok be lakóhelyetek egyik könyvtárát, alapításának történetét! Derítsétek fel kinek, kiknek a nevéhez fűződik az alapítás, vagy névadás, és milyen ritkaságok találhatóak a könyvtárban! Ismertessétek a könyvtár szerepét lakóhelyetek életében, együttműködését más intézményekkel! A bemutatásnak semmilyen formai kötöttsége nincs. Lehet az leírás, riport, újságcikk.

Pontszám: 15 pont

b)

Mutassátok be 1–2 oldalon iskolátok könyvtárát! Milyen szerepet játszik az iskola életében? Vácoljátok fel, milyen ötleteitek vannak az iskolai könyvtár működtetésére!

Pontszám: 10 pont

4. Kedvenc múzeumunk

Kalauzolatok bennünket végig lakóhelyetek vagy környékének általatok legjobban ismert és szeretett múzeumának egy kiállításán! Természetesen az általatok készített múzeumi kalauz tartalmazhat térképet, képeket, leírásokat. Tárlatvezetések legyen élményszerű, tartalmazza a múzeum alapításának rövid történetét. Kutassátok fel, hogy melyek voltak az első tárgyak, van-e valami különleges érték, amely híressé teszi a múzeumot! Formai megkötés nincs, de maximum három A/4-es lapot használhattok fel a múzeumi kalauz elkészítéséhez.

Pontszám: 20 pont

5. Kedvenc tárgyunk

Az általatok ismertett múzeum kiállított tárgyai közül válasszátok ki azt, amelyik nektek a legjobban tetszett! Egy A/4-es lapon mutassátok be, hogyan, kitől került a múzeumba! Készítsétek el szabadon választott technikával (rajz, fotó, festmény) a tárgy illusztrációját!

Pontszám: 10 pont

6. Műemlékvédelem

Sajnos szinte valamennyi megyében, városban, faluban található olyan emlékhely vagy temető, amelyik elhagyatott, gondozatlan, s ha nem figyelünk rá, tönkremehet. A ti feladatotok, hogy derítsetek fel egy ilyen helyet a környéketeken. Küldjétek el a fényképét vagy rajzát, a leírását, valamint az emlékhely megóvására vonatkozó elképzeléseiteket!

Pontszám: 20 pont

7. Barangolás az ország múzeumaiban

A következő leírások egy-egy országosan is közismert, vidéki városban vagy faluban található múzeum rövid ismertetését tartalmazzák. Állapítsátok meg, melyik múzeumról van szó, és hol található!

.....
Pontszám: 16 pont

a) Az épület több kisebb házból kialakított barokk palota. Ezeket a házakat a pannonhalmi bencések a 17. században megvették, és Sajghó Benedek főapát 1742-ben építtette a ma is látható barokk palotát. Az épület 1949 óta múzeum és a legszebb része az egykori főapáti ebédlő, amelyet Schaller István festő freskói díszítenek.

.....
2 pont

b) A kastély észak felé néz, előtte díszkert van. A kétszintes főépület hangsúlyosan előreugró középhomlokzata előtt négy toszkán oszlop tartja a barokk vasrácsos erkélyt. Az erkélyre nyíló ajtó és két ablak fölött játszó gyermekeket ábrázoló dombormű van, fölötte a háromszögű oromzatban egy családi címer látható. Ebben a főépületben található a múzeum. A 18. század végén itt található gyűjtemény és könyvtár alapjául szolgált a Nemzeti Múzeumnak és a Széchényi Könyvtárnak.

.....
2 pont

c) A múzeumnak az alapját egy selyemgyáros gyűjteménye adta, majd később a gyáros testvére gyarapította néprajzi anyagával. A múzeum egyik legféltettebb kincse az Ecce homo, amelynek az asztalosinasból lett világhírű magyar festő az alkotója.

.....
2 pont

d) A múzeum alapítója Simor János érsek volt, aki 1875-ben nyitotta meg az érseki palotában elhelyezett gyűjteményét. A múzeum legjelentősebb darabjai a középkori magyar táblafestészet és szobrászat remekei, de nagy figyelmet érdemel a gobelin, fajansz- és porcelángyűjtemény is.

.....
2 pont

e) A múzeum központi épülete a Széchenyi téren található. A 18. század végén épült barokk stílusban. A múzeum a Baranya megye területén végzett ásatások anyagát mutatja be. A kertjében római kori kőtár található.

.....
2 pont

f) A váregyüttes magja a késő középkori Vörös-torony. A hozzáépült várkastély a XVI. században elterjedt olasz kastélytípust képviseli. A várkastélyt az ún. Perényi-loggia kapcsolja össze a Vörös-toronnyal. A vár egyik híressége a Sub Rosa zárt erkély, stukkó és festménydíszítésű homlokzattal. A kastélyszárnyban a kuruc kort és egy híres nemesi családot bemutató kiállítás látható.

.....
2 pont

g) Az ország egyik jelentős múzeuma, 1873-ban alapították, mai helyére 1929-ben költözött. Kiemelkedő anyaga a római kori régészeti gyűjtemény. Az itt található Gorsium talán legértékesebb tárgyi emléke a Vénusz-szobor és az V. századból származó ókeresztény szentélykorlát.

.....
2 pont

h) Mindössze 250 méterre található ez a múzeum attól a vártól, amelyiknek egyik védője Bornemissza Gergely volt. A múzeum névadója ebben a házban írta azt a híres regényét, amelyben emléket állít a vár hős védőinek. Itt írta *A láthatatlan ember* és az *Isten rabjai* című regényét is. A házban bútorai, könyvei, személyes tárgyai láthatók.

.....
2 pont

8. Ki vagyok én?

A közgyűjtemények, múzeumok nem csupán történelmi, építészeti, régészeti emlékeket rejtenek, hanem egy-egy múzeum gyakran kötődik írókhoz, költőkhöz, festőkhöz, politikusokhoz. A legtöbb híres ember szülőhelyén vagy azon a helyen, ahol hosszabb időt töltött, ma emlékmúzeum van. Ezzel kapcsolatos a feladatotok. Költők, írók, politikusok műveiből idézünk. Ezeknek az alkotóit kell megnevezned! Ezzel még nincs vége a feladatnak, hiszen az idézetek mellett múzeumokat ábrázoló képeket láthattok. Mindegyik múzeum egy-egy alkotóhoz kapcsolódik. A szemelvények felismeréséhez segítséget nyújtanak ezek a képek. A feladatotok tehát a szemelvények alkotóinak, valamint a múzeumok helyszínének a felismerése, s azok összepárosítása. Plusz pontot is szerezhettek, ha megmondjátok a szemelvény címét. Minden helyes megoldás 1–1 pontot ér, azaz így egy feladatra 3–3 pontot kaphattok. (Jó név, cím, és a hozzá tartozó kép.)

Pontszám: 24 pont

a)

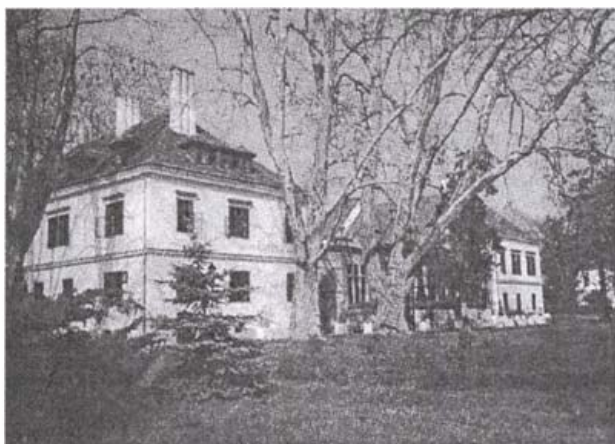
„– Húzzad, Mircse, húzzad, szakadjon meg benned a gyanta!

Vastag, kurta nyakát megfeszíti, s harsogva nevet Balázs. Maga is olyan, mit egy cigányprímás, a jó háromnapos ivásban egészen belefeketedett már, s a szakállja is keményen borostásodik a bőrén, csak a foga csillog fehéren, erősen harapósan. S a toroka nem akar berekedni.

– Abcug Tisza Kálmán, ides jó cimborám, az isten áldjon meg, abcug Tisza Kálmán.”

1.

2.

b)

„Kelj, magyar ifjuság, légy te virág magad!
Nem drótos füzérbe görbítve – légy szabad
virág szabad földön:
hogy árván maradva megrablott birtokán
mondhassa a magyar: „Kicsi az én szobám,
kicsi, de nem börtön.”

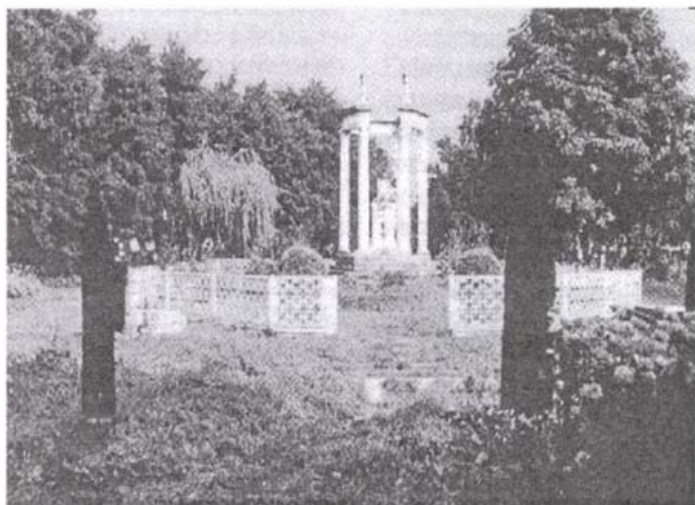
c)

„Ti láttátok az én bölcsőmnek ringását
S ácsorgó ajakam belső mosolygását
Szülém forró kebelén:
Ti láttátok a víg gyermek játékait,
A serdülő ifjú örömit, gondjait,
Éltem vidám reggelén.”

d)

„Ezen crisis (itt: *döntő fordulat*) mindent feldöntsön-e...vagy pedig oly szelíden járja-e át hazánkat, hogy midőn alkotmányunkat kivetkezteti elavult, sértő s káros intézeteiből (*intézményeiből*) törvényeinket javítsa, nemesítse...Én egy szelíd convulsió (*fölfordulás*) nélküli reformot akarok.”

4.

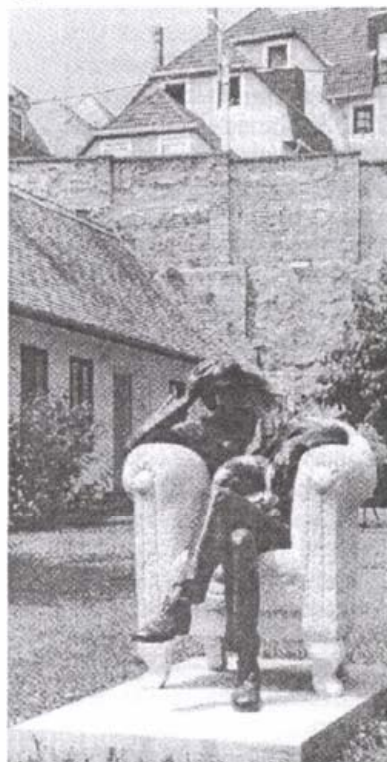
e)

„Mit állsz, tátongó mélység lábaimnál!
Ne hidd, hogy éjed engem elriaszt:
A por hull csak belé, e föld szülötte,
Én glóriával átallépek azt.”

3.

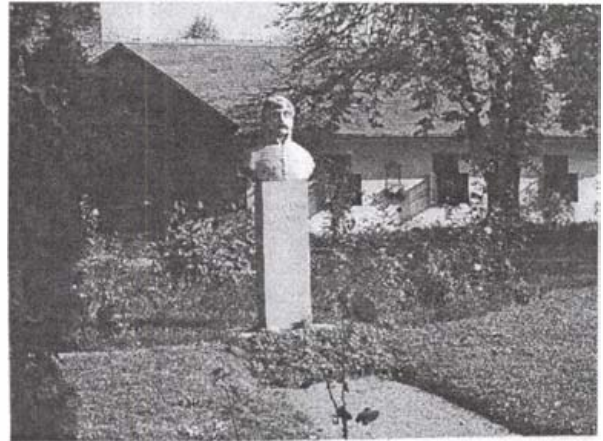
5.

f)

„Hol vagytok ti régi játszótársak?
Közületek csak egyet is lássak!
Foglaljatok helyet itt mellettem,
Hadd felejtsem el, hogy férfi lettem,
Hogy vállamon huszonöt év van már...”

6.

7.

g)

„Harcolnunk peniglen nem akarmi okért
Kell, hanem keresztény szerelmes hazánkért,
Urunkért, feleségünkért, gyermekinkért,
Magunk tisztességéért és életünkért.”

8.

h)

„Ím e haza, mely gyermekségem álmaiba, mely ifjú és férfikorom érzelmeibe
lángvonásokkal szövé szent képét! ez a haza, melynek dicsőségéért meghalni oly
rég s oly szép gondolata vala lelkemnek: s melynek háromszáz évű sebeit szívem
alatt ezerszer érzem megújulni.”

9.

i)

„A mi jánosunk sem csinált soha semmiféle ribilliót. Azok közül a békességes Jánosok közül való, aki mikor elvitték embert ölni, és a lengyel fenyéren hasra fekvve várta a halált, a srapnelek csipogása közben belemarkolt a föltúrt földbe, szétmorzsolta, a szagát beszívta, a nyelve hegyére vette, és hátraszólt a tisztjének:
– Hadnagy úr, ez ám a föld!”

Kép	Betű	Szerző	Cím	Hely
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				

9. Régi magyar nyelvemlékek nyomában

Fiatal munkatársunk nehéz feladat elé került, hiszen három alkalommal is meg kellett volna fejtenie egy-egy rejtélyt. Segítsetek neki, oldjátok meg a feladatokat, és válaszoljatok a megoldáshoz kapcsolódó kérdésekre!

a)

Egy jól ismert régi magyar nyelvemléknek csak a töredékét láthatjátok. Ebből a töredékből kell felismernetek a nyelvemléket és válaszolnotok a kérdésekre!

Mi a magyar nyelvű kéziratos emlék címe? Hányadik századból való?

Miben található?

_____

Ki és miben ismertette először teljes terjedelmében a művet?

.....

Jelenleg hol őrzik?

Pontszám: 10 pont

b)

A következő részletet úgy ismerheted fel, ha az oszlopokat megfelelő sorrendbe rakod.

O	V	K	É	L	O	R	I	L	S	T	M	A	T	D	L	N	A	U
I	S	L	A	R	Ó	T	M	L	O	E	S	D	E	E	K			P
Ú	B	L	Ó	T	O	Z	S	K	A	P	E	E	K	D				E
Á	V	S	A	L	I	V	T	L	Z	G	A	T	U	M	L			O
S	Z	O	D	I	D	O	I	U	F	T	M			L				U
D	É	Ö	S	E	E	M	Ö	M	R	Ü	T							L

Mi a vers címe?

Hol találták meg, és jelenleg hol őrzik?

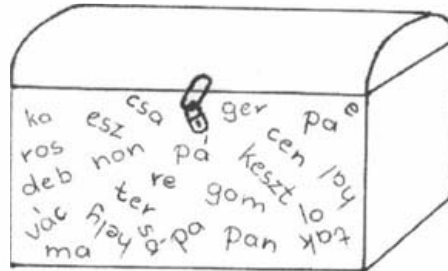
Pontszám: 6 pont

10. Mi van a ládában?

A pince mélyén találtunk egy ládában egy térképet, és szótagokra szétesett magyarországi helyneveket, olyanokét, ahol híres könyvtárak vannak. A szótagok kisbetűvel szerepelnek. Ha összerakod a szótagokat, tudni fogod, hogy melyik 9 helységről van szó. Ha megtaláltad, válaszolj a kérdésekre, és írd be a helységneveket a vaktérképre!

Pontszám: 22 pont

a) Helynevek

.....
.....

9 pont

b) Mi a közös bennük és melyik a kivétel?

.....

2 pont

c) Hogyan tudnád az összetartozókat még kettéválasztani, miért?

.....

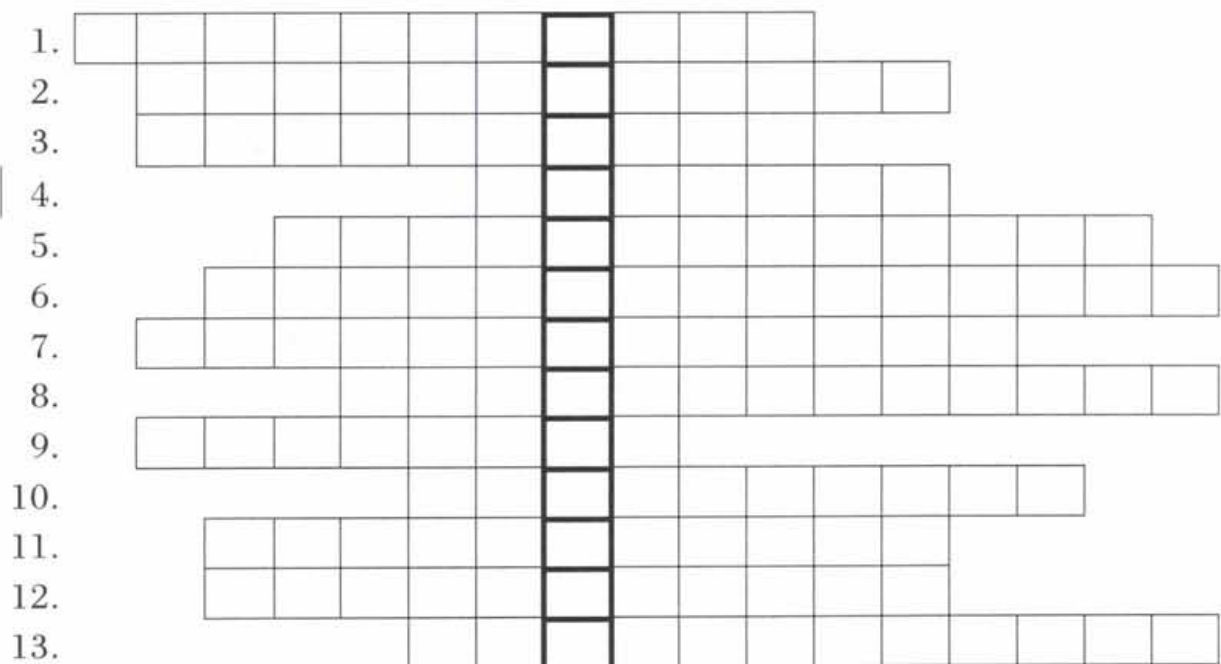
2 pont

11. Fővárosi séta

Nagyon sok közgyűjteményben jártatok már, de reméljük, hogy tájékozottak vagytok a fővárosban is. Ha helyesen megfejtitek a keresztrejtvényt, akkor ez kiderül. A vízszintes meghatározások egy-egy múzeumhoz kötődnek. Fejtsétek meg a keresztrejtvény sorait, és állapítsátok meg, hogy a sorok melyik fővárosi múzeumhoz kapcsolódnak! A függőleges megfejtés fő sora egy híres múzeum lesz. 13 pont jár a megfejtésekért és 13 pont a múzeumok helyes megnevezéséért. A fősor megfejtése 1 pont.

Pontszám: 27 pont

1. Erdélyi mintára épült vár a Városligetben.
2. 1887-től a Nemzeti Színház művésznője.
3. Munkácsi Mihály egyik legismertebb festménye.
4. Műegyetemi tanár volt (1850–1905). Az Andrássy út egyik legszebb palotája 1896-ban az ő terve alapján készült.
5. Nevét egy főhercegről kapta, aki fölötte lakott az 1850-es években.
6. Ezt a freskót Lotz Károly készítette 1895-ben.
7. Őt hívták „vörös grófnak”.
8. Dionüszosz italának őrzésére szolgáló bronzedény. Pulszky Ferenc vásárolta Velencéből 1863-ban.
9. Kis-ázsiai város, ahol a bektási dervis született.

10. Antik zeneszerszám.
11. Ő építette az Erdődy palotát 1750 és 1769 között.
12. „..... a Calderoni-cég társtulajdonosa lett, múzeumot neveztek el róla.”
13. Pollack Mihály tervezte a berendezését. Eredeti neve: Szent lélek. Ma egyik múzeumunk része és a tulajdonos nevét viseli.

Megoldólap a múzeumokhoz:

1.		8.	
2.		9.	
3.		10.	
4.		11.	
5.		12.	
6.		13.	
7.		14.	

12. Híres könyvtárak

A feladatban egy híres könyvtárról olvashattok rövid ismertetőt. Ha helyesen töltitek ki a hiányzó magánhangzókkal az üresen hagyott helyeket, akkor megtudjátok, hogy melyikről szól a szemelvény.

A jó kitöltésért 10 pont jár, de további 3 pontot szerezhettek, ha a feltett kérdésekre is helyesen válaszoltok.

__ m __ gy __ r __ rsz __ g __ h __ m __ n __ st __ k __ nyvk __ lt __ r __ __ r __ -
 p __ - sz __ rt __ cs __ d __ lt gy __ jt __ m __ ny __ M __ ty __ s C __ rv __ n __ j __
 v __ lt . M __ g __ l __ zt __ __ t __ k __ nyvgy __ jt __ sb __ n k __ t h __ m __ -
 n __ sta __ V __ t __ z J __ n __ s __ s J __ n __ s P __ nn __ n __ s . __ z __
 n __ gy __ rt __ k __ k __ nyvt __ r __ __ k __ s __ C __ rv __ n __ k __ ll __ m __ -
 ny __ t g __ zd __ g __ t __ tt __ k .

N __ pj __ __ nkb __ n __ C __ rv __ n __ m __ gm __ r __ dt k __ z __ l 200 k __ t __
 t __ s __ k orsz __ g, t __ bb m __ nt 44 k __ nyvt __ r __ b __ n t __ l __ lh __ t __ . __
 m __ gy __ r __ rsz __ - g __ k __ nyvt __ r __ kb __ n 43- __ t __ r __ zn __ k .

Hol állt ez a könyvtár, és kik voltak a könyvtárosai?

Pontszám: 13 pont

13. Tegyétek a helyére!

A következő feladatban történelmi személyek nevét viselő vidéki múzeumokat és helységeket sorolunk fel. Feladatotok, hogy párosítsátok a múzeumokat és a helységeket, valamint határozzátok meg, hogy melyik megyében található! A párosításokért 1–1 pont, a megyék meghatározásáért szintén egy-egy pont jár.

Pontszám: 38 pont

Nevek: Györffy István, Thorma János, Jókai Mór, Wosinsky Mór, Knerr Izidor, Kálmán Imre, Storno Ferenc, Jósa András, Madách Imre, Thury György, Szőnyi István, Kuny Domokos, Jurisics Miklós, Herman Ottó, Tornyai János, Karacs Ferenc, Dobó István, Csók István, Kanizsai Dorottya

Helységek: Karcag, Szekszárd, Cece, Nagykanizsa, Zebegény, Gyomaendrőd, Eger, Püspökladány, Nyíregyháza, Kiskunhalas, Tata, Sopron, Miskolc, Kőszeg, Csesztve, Siófok, Hódmezővásárhely, Balatonfüred, Mohács

	Személynevek	Helynevek	Megyék
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			

14. Illesszék össze!

Ha helyesen összeillesztitek a képeket, négy, a Nemzeti Múzeumban található tárgyat láttok. Válaszoljatok a hozzájuk kapcsolódó kérdésekre!

Pontszám: 16 pont

1.

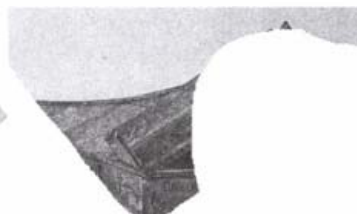
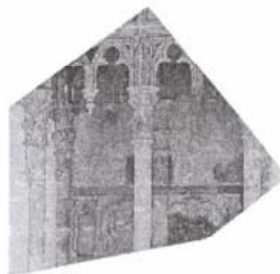
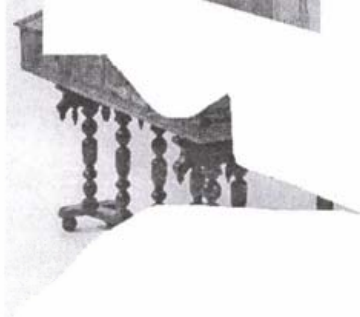
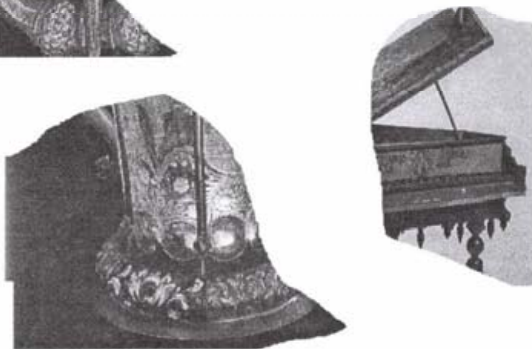
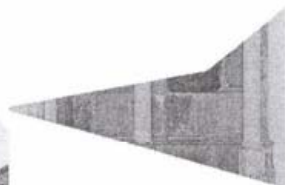
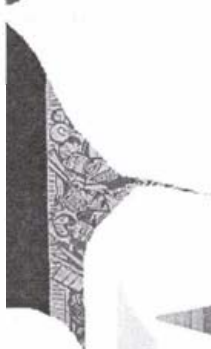
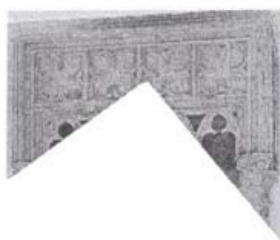
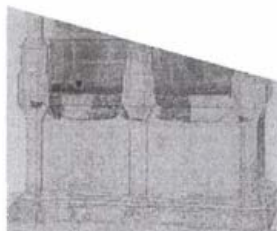
2.

3.

4.

a)

A hagyomány szerint ki az ajándékozó, melyik családnak adta, milyen alkalomból?

.....
.....

6 pont

b)

Hányadik századból való a lelet? Hol találták a régészek?

.....

2 pont

c)

Mit ábrázol a kép? Melyik híres magyar családé volt?

.....

4 pont

d)

Minek a rekonstrukcióját látjátok, honnan vitték át a Nemzeti Múzeumba?

.....

4 pont

15. A séta végén

Első barangolásunk végére értünk, már csak egyetlen feladatotok van, hogy készítsetek egy összegző térképet, amelyből kiderül, hogy milyen sokfelé jártunk, a füzet kérdéseinek a segítségével mennyi mindent ismertünk meg, s megtanulhattátok azoknak a közgyűjteményeknek a helyét, ahová érdemes barátainkkal is ellátogatni, s amelyek segítenek abban, hogy megismerjük a múlt és a jelen értékeit, tájékozódjunk a világban. Az összegző térkép előkészítéséért 10 pont jár. Az értékelésnél a zsűri figyelembe veszi, hogy feltüntettétek-e azokat a helyeket, ahol jártunk, és mennyire esztétikusan készítettétek el a munkátokat. A térkép összehajtható legyen, s maximum 1x1 méteres.

Pontszám: 16 pont

A feladatlap összesítő ponttáblázata:

	A feladat neve	Pontszám
1.	Felfedező úton	
2.	Mesterségünk címere	
3.	A mi könyvtárunk	
4.	Kedvenc múzeumom	
5.	Kedvenc tárgyam	
6.	Műemlékvédelem	
7.	Barangolás az ország múzeumaiban	
8.	Ki vagyok én?	
9.	Régi magyar nyelvemlékek nyomában	
10.	Mi van aládában?	
11.	Fővárosi séta	
12.	Híres könyvtárak	
13.	Tedd a helyére!	
14.	Illeszd össze!	
15.	A séta végén	
	Összesített pontszám:	

A versenyző iskola neve:

Címe, telefonszáma:

A csapat tagjai:

A felkészítő tanár neve, telefonszáma:

A csapat elért pontszáma: _____

....., 2002. .... hó, ... nap.

ISSN: 0324-7627
Szerkesztőség: 1011 Bp., Corvin tér 8.
Postacím: 1370 Bp. Pf. 364.

Felelős kiadó: Halász Péter

Nyomás: MNM Nyomda
Felelős vezető: Berkes Miklósné

Kedves Versenyzők!

Jó munkát kívánunk nektek, s reméljük, a feladatfüzet sikeres megoldása után a legjobbakkal folytathatjuk barangolásunkat! A vetélkedő feladatainak megoldásához az alábbi szakirodalmat javasoljuk. Az ajánlott könyvek nagy része megtalálható az iskolai könyvtárakban is, de a megyei, a városi és a községi könyvtárakban biztosan megtaláljátok őket.

dr. Koncz Erzsébet–dr. Szabolcs Ottó:
Barangolás Budapesten
Korona, Bp.1994. 189 o.

Budapesti múzeumi kalauz
Corvina, Bp. 1993. 128 o.

Csapodi Csaba–Tóth András–Vértesy Miklós:
Magyar könyvtártörténet
Gondolat, Bp. 1987. 527 o.
Javasolt rész: 44–82. o., 170–180. o., 224–228. o., 358–362. o., 450–454. o.

dr. Czellár Katalin–dr. Somorjai Ferenc:
Magyarország
Panoráma, Bp. 1998. 898 o.

Magyarország múzeumai
Kultúrtrade, Bp. 1996.

Molnár–Simon: Magyar nyelvemlékek
Tankönyvkiadó, Bp. 1977. 287o.

Lanfranco Binni–Giovanni Pinna: A múzeum
Egy kulturális gépezet története és működése a XVI. századtól napjainkig.
Gondolat, Bp. 1986. 241–291. o.

Fülöp Géza: Olvasók, könyvek, könyvtárak
(A kezdetektől 1848/49-ig)
Művelődéstörténeti olvasókönyv 10–18 éveseknek
Magyar Médiapedagógiai Műhely, Bp. 1993.

Valamint a Vendégváró útikönyvek (WelPress, Miskolc) képei, a Múzeumi Naptár (Kulturális Örökség Igazgatósága, Bp., megjelenik negyedévente), a középiskolai történelemkönyvek és irodalmi szöveggyűjtemények, tankönyvek.